

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
І ЗАВДАННЯ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ З КУРСУ
«Інвестування»**

Краматорськ, 2019

Методичні вказівки й завдання до курсової роботи з курсу «Інвестування» для студентів спеціальності 051 «Економіка» денної і заочної форм навчання

Укл.: Рекова Н.Ю., Шкрабак І.В., Рагуліна Н.В. - Краматорськ: ДДМА, 2019 - 22 с.

Наведені вимоги до порядку виконання, змісту й оформленню курсової роботи з курсу «Інвестування»

Укладачі

Н.Ю. Рекова д.е.н., професор
І. В.Шкрабак д.е.н., доцент
Н.В. Рагуліна к.е.н.

Зміст

Вступ	4
1. Мета і завдання курсової роботи	4
2. Структура, зміст і обсяг курсової роботи	5
3. Вимоги до оформлення курсової роботи	5
4. Етапи виконання курсової роботи та її захист	9
5. Критерії оцінювання курсової роботи	11
6. Аналітична частина курсової роботи	12
6.1. Резюме	12
6.2. Характеристика підприємства	13
6.3. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством	13
6.4. Дослідження та аналіз ринків збуту продукції (послуг)	13
6.5. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги	14
6.6. План маркетингової діяльності	16
6.7. План виробничої діяльності підприємства	17
6.8. Організаційний план	20
6.9. План охорони навколишнього середовища	20
6.10. Фінансовий план та програма інвестицій	21
6.11. Аналіз потенційних ризиків	23
6.12. Соціально-економічні наслідки реалізації бізнес-плану	25
Список рекомендованої літератури	26
Додатки	28

Вступ

Метою написання міждисциплінарної курсової є закріплення теоретичних засад інвестиційної, інноваційної, економічної діяльності підприємства; опанування практичних навичок правильного застосування науково-методичного інвестиційного інструментарію; формування теоретичної та методологічної бази, необхідної для подальшого оволодіння практикою фінансового реального, інноваційного та іноземного інвестування.

Студенти, які виконують міждисциплінарну курсову роботу (КР) освітньо-професійної програми "Економіка та управління підприємством" опрацьовують методику розробки інвестиційного проекту (бізнес-плану), що включає формування кошторису інвестиційних витрат, аналіз ринку вироблюваної продукції, оцінку загроз та ризиків, що можуть негативно вплинути на хід реалізації проекту, оцінку ефективності інвестицій з використанням статичних та динамічних показників тощо.

КР стимулює розвиток творчого, аналітичного та абстрактного мислення і закріплює навички самостійної науково-дослідної роботи щодо розробки проектів та управління ними.

1. Мета і завдання курсової роботи

Міждисциплінарна курсова робота є важливою ланкою у системі опанування студентами спеціальності 051 "Економіка" освітньо-професійної програми "Економіка та управління підприємством" другого (магістерського) рівня вищої освіти загальних та фахових компетенцій. Вона являє собою самостійне дослідження.

Мета роботи – оволодіння, поглиблення, закріплення, здатність і узагальнення теоретичних знань, практичних навичок, які одержані студентами під час навчання та їх застосування при вирішенні конкретних фахових задач, поглиблення вмінь стосовно пошуку ефективних рішень при розробці підприємством бізнес-плану інвестиційного проекту, підготовка фахівців до самостійної практичної роботи.

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти в результаті виконання КР мають продемонструвати такі результати навчання:

знання: комплексу показників для аналізу інвестиційних процесів, методики формування суми інвестиційних витрат, методичних підходів до оцінювання ефективності інвестиційних проектів, ідентифікації ризиків, пов'язаних з реалізацією проекту;

уміння: пошуку, первинної обробки та систематизації вихідної інформації,

необхідної для розробки бізнес-плану інвестиційного проекту; розрахунку статичних та динамічних показників ефективності інвестицій; обґрунтування рекомендацій щодо підвищення рівня привабливості проекту; формування припущень щодо перспективної динаміки розвитку інвестиційних процесів;

досвід: пошуку та аналізу аналітичної інформації, пов'язаної з реалізацію певної бізнес-ідеї, розробці бізнес-плану інвестиційного проекту, обґрунтуванню його ефективності.

Особливості обраної теми та реалізації завдань КР визначаються студентом і погоджуються з керівником.

2. Структура, зміст і обсяг курсової роботи

До структури, змісту, обсягу, форми викладення матеріалу та оформлення КР, як оригінального теоретико-прикладного дослідження, висуваються нижчезазначені вимоги. Рекомендується така структура роботи:

- титульний аркуш (додаток А);
- зміст (план роботи);
- визначена викладачем кількість розділів основної частини;
- список використаних джерел;
- додатки.

Зміст КР вміщує повні та зрозумілі назви частин роботи із зазначенням номерів початкових сторінок. Зміст КР має стисло відображати сутність питань, що розглядаються та логіку економічного дослідження.

Кожен розділ основної частини рекомендується розбивати на два, три чи більше підрозділів. Зміст і кількість розділів основної частини роботи визначаються обраною темою, характеристиками об'єкта досліджень, метою та задачами дослідження та іншими факторами.

Розділ «Список використаних джерел» включає складений за діючими правилами перелік літературних джерел. Дозволяється використовувати Інтернет-джерела.

У додатки виносяться громіздкі таблиці та блок-схеми допоміжного характеру, цитати із нормативних документів тощо.

3. Вимоги до оформлення курсової роботи

Виконана КР має бути набраною на комп'ютері та надрукованою на принтері за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм) з використанням шрифту Times New Roman текстового редактора Microsoft Word розміру 14 з полуторним міжрядковим інтервалом.

Текст КР необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 25-

30 мм, праве – 15 мм, верхнє –20 мм, нижнє –20 мм. Відстань між назвами розділів і підрозділів та текстом має бути 12-20 пт.

КР починається з титульного аркуша, за яким розміщують послідовно: зміст, вступ, перший, другий та інші розділи основної частини роботи, висновки, список використаних джерел, додатки. На титульній сторінці має бути підпис виконавця КР.

У змісті наводиться найменування та номери початкових сторінок усіх структурних одиниць КР. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті. Скорочувати або редагувати їх назви не можна. Заголовки підрозділів слід зміщувати на 1,25 см вправо щодо заголовків розділів..

Титульний аркуш та зміст не нумеруються, але враховуються. номери сторінок проставляються у верхній правій частині сторінки над текстом.

Кожний розділ та список літератури починаються з нової сторінки, а наступний підрозділ і пункт підрозділу – одразу після закінчення попереднього.

Розділи, підрозділи й пункти роботи слід нумерувати арабськими цифрами та друкувати з абзацним відступом. Нумерація розділів здійснюється у межах всього тексту КР (1, 2, 3 і т. д.) за винятком додатків. Зміст та список літератури не нумеруються.

номер підрозділу повинен включати номер розділу і порядковий номер підрозділу в межах розділу, відокремлені крапкою (1.1, 1.2 і т. д.), а номер пункту, відповідно, номери розділу, підрозділу і пункту (1.1.1, 1.1.2 і т. д.).

Після посилання на будь-які частини роботи в тексті після номерів розділів, підрозділів і пунктів крапку не ставлять.

Заголовки

Розділи, підрозділи повинні мати заголовки, що чітко й коротко відображають їх зміст. Заголовки розділів, підрозділів і пунктів слід друкувати з абзацним відступом з великої літери без крапки в кінці та без підкреслень. Якщо заголовок складається з двох речень, їх відокремлюють крапкою.

Переліки

Перед кожною позицією переліку слід ставити дефіс або (за необхідності послатися у тексті на один із переліків) малу літеру, після якої ставлять дужку. Для подальшої деталізації переліку необхідно використовувати арабські цифри, після яких ставлять дужку. Приклад:

- 1) _____
- 2) _____
- а) _____

Таблиці

Таблиці застосовують для уточнення та зручності порівняння показників. Назва таблиці має точно і стисло відображати її зміст. Назву слід розміщувати над таблицею. У разі перенесення частини таблиці на інші сторінки назву ставлять тільки над першою частиною таблиці.

Цифровий матеріал, як правило, оформляють у вигляді таблиці, як показано на рисунку.

Назва таблиці

Таблиця 1

Шапка таблиці						Заголовки стовпців
						Підзаголовки стовпців
Заголовки рядків	1	2	3	4	5	Нумерація стовпців
						Рядки

Таблиці (за винятком таблиць у додатках) слід нумерувати арабськими цифрами наскрізним чином.

Таблиці кожного додатка позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка. Якщо у тексті роботи є тільки одна таблиця, то її позначають «Таблиця 1» або «Таблиця В.1», коли таблицю наведено в додатку В. На всі таблиці мають бути посилання в тексті, які складаються зі слова «табл. _» із зазначенням її номера.

Заголовки стовпців і рядків таблиці слід друкувати з великої літери, підзаголовки стовпців – з малої, якщо вони є продовженням заголовку, або з великої, якщо вони мають самостійне значення. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять, заголовки і підзаголовки стовпців друкують в однині.

Розділяти заголовки і підзаголовки боковика і стовпців діагональними лініями не допускається. Заголовки стовпців, як правило, друкують паралельно рядкам таблиці. За необхідності допускається перпендикулярне розміщення заголовків стовпців.

Таблицю розміщують під текстом, з першим посиланням на неї або на наступній сторінці, а за необхідності – у додатку до роботи. Допускається розміщення таблиці вздовж довгого боку аркуша. Якщо рядки або стовпці таблиці виходять за формат сторінки, то таблицю ділять на частини, які розміщують одна під одною або поряд, при цьому в кожній частині таблиці повторюють її шапку й боковик.

У разі поділу таблиці на частини допускається її шапку або боковик замінити відповідно номерами стовпців і рядків. При цьому нумерують арабськими цифрами стовпці і (або) рядки першої частини таблиці.

Слово «Таблиця» зазначають один раз над першою частиною таблиці, над іншими частинами друкують слова «Продовження табл. _._» або «Закінчення табл. _._» із зазначенням номера (позначення) таблиці.

Графічний матеріал

Графічний матеріал (графіки, схеми, діаграми і т. ін.) розміщують для встановлення властивостей або характеристик об'єкта, а також для кращого розуміння тексту. На графічний матеріал мають бути посилання у тексті.

Графічний матеріал треба розміщувати безпосередньо після тексту, в якому про нього згадується вперше, або на наступній сторінці, а за необхідності у додатку.

За наявності таблиць, що доповнюють графічний матеріал, таблиці слід розміщувати після графічного матеріалу.

Графічний матеріал може мати тематичну назву, яку розміщують під ним. За необхідності під графічним матеріалом розміщують пояснювальні дані. Слово «рисунок» і назву подають після пояснювальних даних.

Графічний матеріал (за винятком графічного матеріалу додатків) слід нумерувати арабськими цифрами наскрізне. Якщо рисунок один, його позначають «Рис. 1». Дозволяється нумерація графічного матеріалу в межах розділу. Номер рисунка складається в цьому разі з номерів розділу та порядкового номера рисунка, відокремлених крапкою (Рис. 1.1). Графічний матеріал додатка позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка (Рис. В.3).

Рисунок (діаграму, схему і т. ін.), як правило, слід виконувати на одній сторінці. Якщо рисунок не вміщується на одній сторінці, дозволяється переносити його на інші сторінки. При цьому тематичну назву розміщують на першій сторінці, пояснювальні дані – на кожній сторінці і під ним друкують «Рис. ..., аркуш...», якщо є кілька рисунків, і «Рис. 1, аркуш. », якщо він один.

Формули

Формули, за винятком формул, які є у додатках, мають нумеруватися наскрізною нумерацією арабськими цифрами, які друкують на рівні формули праворуч у круглих дужках. Одну формулу позначають (1).

Посилання у тексті на порядкові номери формули дають у дужках. Приклад у формулі (1).

Формули у додатках нумерують окремо арабськими цифрами в межах кожного додатка з додаванням перед цифрою позначення додатка.

Приклад у формулі (В.1).

Можлива нумерація формул у межах розділу. В цьому разі номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули, відокремлених крапкою.

Приклад: (3.1), (3.3).

Пояснення символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули, якщо вони не пояснювалися в тексті, мають бути наведені безпосередньо під формулою. Пояснення кожного символу слід давати з нового рядка в тій послідовності, в якій символи наведено у формулі. Перший рядок пояснення має починатися словом «де».

Формули, що подаються одна за одною і не розділені текстом, відокремлюють комою.

Правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні КР студент повинен давати посилання на джерела, матеріали з яких наводяться у роботі. Такі посилання дають змогу відшукати документи та перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них є матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в КР.

Посилання додаються одразу після закінчення цитати у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела у списку літератури та відповідна сторінка джерела (наприклад: [12, с. 172]), або під текстом цієї сторінки у вигляді зноски, в якій вказують прізвище та ініціали автора, назву джерела, видавництво, рік видання та сторінку.

Список використаних джерел

Література може подаватися двома варіантами. Перший – у порядку подання у тексті, другий – в алфавітному порядку. Наводити можна лише літературу, яка використовувалась при виконанні КР та на яку зроблено відповідні посилання.

Додатки

Окремий матеріал КР допускається розмішувати в додатках. Додатками можуть бути: графічний матеріал, таблиці великого формату, розрахунки і т. ін. Додатки можуть бути обов'язковими та інформаційними. Інформаційні додатки можуть бути рекомендованого або довідкового характеру.

Додатки позначають великими літерами української абетки. Кожний додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням угорі посередині сторінки слова «Додаток» і його позначення, а під ним у дужках для обов'язкового додатку друкують слово «обов'язковий», а для інформаційного –

«рекомендований» чи «довідковий». Додаток повинен мати заголовок, який друкують симетрично відносно тексту з великої літери окремим рядком.

Запозичена з літературних чи статистичних джерел інформація (формули, таблиці, схеми, графіки, висновки тощо) потребує обов'язкових посилань (у квадратних дужках) на порядковий номер джерел у списку використаної літератури та номери сторінок, з яких узято інформацію.

4. Етапи виконання курсової роботи та її захист

Основні етапи виконання КР та рекомендовані строки їх опрацювання представлені у таблиці.

Етапи і строки виконання КР

Найменування етапів виконання КР	Термін виконання, порядкові номери навчальних тижнів семестру
1. Визначення об'єкту дослідження	1
2. Формулювання (вибір) теми КР та погодження її з керівником	1-2
3. Підбір та аналіз літератури, нормативної документації та опрацювання іншої інформації	2-4
4. Складання плану КР	3-4
5. Проведення економічних досліджень відповідно з планом і написання КР	4-14
6. Консультації з науковим керівником	1-16
7. Оформлення КР	14-15
8. Підготовка до захисту і захист КР перед комісією кафедри	15-16

Визначення бізнес-ідеї як об'єкту дослідження здійснюється виходячи з наукових інтересів студента, напрямів наукової роботи кафедри тощо.

При виборі теми студент може скористатись рекомендованою тематикою інвестиційних проектів, яка пропонується кафедрою, або запропонувати свою тему з необхідним обґрунтуванням її актуальності. Студенту слід враховувати доступність економічної інформації, галузеву структуру країни, особливості

ринку продукції, нормативно-правового регулювання виробництва певної галузі, зовнішньоекономічні зв'язки тієї чи іншої країни тощо.

Наукові керівники впродовж всього періоду підготовки КР зобов'язані:

- консультувати студентів з вибору теми та розробки її плану;
- допомагати в доборі літератури з обраної теми;
- сприяти підготовці окремих найбільш складних частин КР;
- контролювати графік підготовки роботи;
- давати поради, що стосуються змістовності КР;
- контролювати якість оформлення роботи;
- давати характеристику КР перед її захистом.

Офіційний захист КР здійснюється у визначений завідувачем кафедри час та включає 5-7 хвилинну доповідь студента, в якій він має розкрити:

- актуальність обраної теми досліджень;
- структуру роботи;
- основні висновки з аналізу економічних характеристик об'єкту досліджень.

Члени комісії можуть ставити студенту запитання з метою визначення рівня професійної підготовки та ерудиції з питань міжнародної економіки. Обговорення підсумків захисту здійснюється на закритому засіданні. Рішення комісії оголошується Головою комісії одразу після закінчення засідання.

5. Критерії оцінювання курсової роботи

Підсумкова оцінка КР повинна враховувати наступні показники її якості.

Зміст КР:

- актуальність обраної теми та спрямованість на розробку практичних рекомендацій;
- ступінь досягнення поставленої мети та вирішення завдань КР;
- адекватність використання методологічного та діагностичного апарату в процесі проведення економічного дослідження;
- багатоваріантний підхід до вирішення поставлених завдань;
- рівень обґрунтованості запропонованих заходів та рішень;
- логічність побудови, розвиненість мови та якість оформлення КР.

Захист КР:

- уміння стисло, чітко, логічно викласти основний зміст і висновки КР;
- здатність аргументовано захищати свої пропозиції та погляди;
- рівень економічної та загальної підготовки студента.

Рейтингова оцінка з КР має дві складові. Перша (стартова) характеризує

роботу студента з виконання розрахунково-аналітичної частини КР та її результат – якість пояснювальної записки. Друга складова характеризує якість захисту студентом курсової роботи. Розмір шкали першої складової дорівнює 40 балів, а другої складової – 60 балів.

6. Аналітична частина курсової роботи

Основна частина КР виконується за нижче приведеними пунктами. На розгляд керівника окремі пункти можуть бути вилучені чи студентові пропонуються додаткові завдання індивідуального характеру. КР представляє собою бізнес-план, що включає 13 основних розділів, зміст яких розкривається нижче:

- резюме;
- характеристика підприємства;
- характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством;
- дослідження та аналіз ринків збуту продукції (послуг);
- характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги;
- план маркетингової діяльності;
- план виробничої діяльності підприємства;
- організаційний план;
- план охорони навколишнього середовища;
- фінансовий план;
- аналіз потенційних ризиків;
- соціально-економічні наслідки реалізації інвестиційного бізнес-плану.

6.1. Резюме

Резюме – це розділ документа, що містить основні положення всього бізнес-плану, який складається обсягом із декількох сторінок. На підставі резюме можна зробити висновок про весь проект бізнес-плану підприємства, тому дуже необхідно зазначити в резюме коротку, ясну і важливу інформацію про проект. Резюме має містити мінімум спеціальних термінів, повинно відповідати на основні питання: мета інвестиційного проекту, загальна характеристика фірми, необхідні інвестиції та ресурси, вигоди для підприємства та держави від реалізації проекту, співінвестори, гарантії та засоби контролю за реалізацією проекту, а також коротко (таблиця): обсяг продаж, витрати, прибуток, термін окупності вкладень, ризики. Усі наступні пункти бізнес-плану розшифровують інформацію з резюме і доводять правильність розрахунків.

6.2. Характеристика підприємства

Наводяться повна і скорочена назви підприємства, його юридична адреса, код за загальним класифікатором підприємств і організацій (ЄДРПОУ), номер і дата державної реєстрації (перереєстрації), повна назва та юридична адреса об'єднання (асоціації, концерну тощо), до складу якого входить підприємство, форма власності та правовий статус, перелік засновників та розміру їх часток у статутному капіталі.

Надається інформація про дані щодо основних подій, які можуть мати значення для проекту розвитку підприємства (зміна власників підприємства, зміна видів діяльності, поглинання інших організацій (установ) та ін.).

Зазначається схема та опис організаційної структури управління підприємством та дані про зв'язки між його окремими підрозділами.

Надається інформація про сферу діяльності, сектор ринку, в якому працює підприємство, його спеціалізацію, перелік основних видів продукції та послуг, зазначаються обсяги виробництва, наводиться опис земельної ділянки та виробничих площ, а також загальні висновки щодо стану підприємства; майновий стан підприємства, відомості про незавершене будівництво, оцінку рівня використання виробничих потужностей, площ та інших споруд, а також можливості їх розширення; організацію виробничого процесу на підприємстві, наявність та стан необхідного обладнання, відповідність технологій, що використовуються, сучасним вимогам, а також загальні висновки щодо стану підприємства; цілі та стратегію розвитку підприємства, конкурентні переваги та недоліки (у сферах управління, маркетингу, виробництва, науково-дослідної діяльності, фінансів, кадрів тощо).

6.3. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством

У цьому розділі наводиться спеціалізація підприємства, прогнозне і фактичне виробництво та реалізація підприємством товарів, робіт, послуг (у натуральних та вартісних показниках) за звітний рік, структура існуючих витрат підприємства та собівартість щодо кожного виду продукції, система закупівлі сировини, енергопостачання, забезпеченість матеріальними ресурсами, диверсифікація виробництва тощо.

6.4. Дослідження та аналіз ринків збуту продукції (послуг)

6.4.1. У розділі зазначається **сучасне становище підприємства** на ринках збуту та пропозиції щодо його поліпшення, пропозиції щодо сервісного обслуговування реалізованої продукції.

Надається характеристика основних і допоміжних ринків та їх сегментів,

на яких працює підприємство, їх розміри, найважливіші тенденції та прогнозні зміни. Крім того, відображаються засоби комунікації, орієнтири для цін і валового прибутку, цикл покупок.

Характеристика ринків та їх сегментів повинна містити інформацію про найменування ринку і його сегментів, відомості про підприємства-виробники, що працюють на даному ринку, про кількість споживачів, про обсяги, що приходяться на окремих споживачів, про географічну концентрацію споживачів, про попит на продукцію й зміни на нього.

Крім того, повідомляється про ємність ринку як максимально можливого обсягу збуту даної продукції. Ємність ринку визначається обсягом (у фізичних одиницях або вартісному вираженні) проданих на ньому товарів протягом року.

При оцінці ємності беруть до уваги національне виробництво, до якого додають обсяг імпорту даної продукції й віднімають обсяг її експорту.

Надається характеристика розміру ринку збуту продукції. Якщо сфера збуту охоплює територію області, району, міста, то це місцевий товарний ринок, якщо всю національну територію, то це "ринок країни".

Опис проникнення на ринок містить у собі інформацію про принципи такого проникнення і становище підприємства на даному ринку (стійке - нестійке).

6.4.2. При описі цін і валового прибутку підприємство вказує як ціни, що існують на ринку даної продукції (послуг), так і прогнозовану ціну на свою продукцію. При цьому враховується, що ціна товару значно впливає на обсяг продаж та грошовий дохід.

6.4.3. Опис циклу збуту продукції потенційним споживачам містить у собі інформацію про інтервал між реалізацією, а також про періоди максимального й мінімального обсягів продажу.

Дається висновок про тип ринку даної продукції. Виділяють 4 типи ринків:

- ринок чистої конкуренції;
- ринок монополістичної конкуренції;
- олігополістичний ринок;
- ринок чистої монополії.

6.4.4. Наводиться також інформація про законодавчі обмеження по проникненню на ринок (податкові, митні заборони; необхідність наявності ліцензії і т. п.), установленню ціни на продукцію (державне регулювання ціноутворення).

6.5. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги

6.5.1. У розділі надається **інформація про ситуацію у сфері економічної діяльності**, в якій планується реалізувати проект щодо основних аспектів стану сфери, що пов'язана з проектом розвитку підприємства (економічний стан та перспективи розвитку, ситуація з енергоресурсами, існуючий стан з сировиною та матеріалами, а також джерелами їх постачання, стан та тенденції розвитку технології, розвиток ринку капіталу, соціальний розвиток та зміни ситуації щодо зайнятості, екологія, ситуація у сфері законодавства та інше).

Характеризується конкурентне середовище, наявність компаній-монополістів або таких, що займають домінуючу позицію в сфері, сегментація (розподіл) ринку між конкурентами підприємства.

Наводиться інформація щодо підприємств, які виробляють аналогічну продукцію (послуги) та здійснюють її збут на тих же самих ринках, що й підприємство, надається загальна характеристика якісних і кількісних показників виробленої продукції, особливості продукції (послуг) підприємства та пропозиції щодо підвищення її конкурентоспроможності.

6.5.2. Після визначення головних конкурентів підприємство аналізує їхні та свої сильні і слабкі сторони, як правило, з використанням даних **SWOT - аналізу**.

При здійсненні порівняльного аналізу сильних і слабких сторін необхідно приділити увагу тим характеристикам, показникам, які найбільш важливі з точки зору покупців. Кожен критерій оцінюється від 0 (найбільш слабкі позиції на ринку) до 5 (домінуючі позиції на ринку) балів, як для підприємства, так і для його основних конкурентів. Для проведення експертної оцінки визначених критеріїв формується група із найбільш кваліфікованих фахівців та залучаються зовнішні консультанти.

Результати такого аналізу можуть бути представлені в таблиці 1:

Таблиця 1

Аналіз конкурентного середовища

Критерій	Підприємство		Конкурент 1		Конкурент 2		Конкурент 3		і т. д.	
	переваги	недоліки	переваги	недоліки	переваги	недоліки	переваги	недоліки		

6.5.3. Важливим підсумком цього розділу бізнес-плану являється **визначення найбільш конкурентоспроможного товару** на даному ринку, який можливо вибрати в якості зразка для порівняння при оцінці конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємства.

Конкурентоспроможність товару може бути оцінена наступним співвідношенням: $K = \frac{P}{C} \rightarrow \max$

де K – коефіцієнт конкурентоспроможності товару;

P – корисний ефект товару;

C – затрати на придбання та використання товару.

Для кількісної оцінки конкурентоспроможності товару підприємства необхідно вибрати найбільш конкурентоспроможний товар на ринку в якості зразка для порівняння і визначення конкурентоспроможності товару підприємства, визначити параметри для порівняння обох товарів та здійснити розрахунок інтегрального показника конкурентоспроможності товару підприємства.

6.6. План маркетингової діяльності

У розділі наводяться відомості про наявні на підприємстві маркетингові служби, подаються схема та характеристика існуючих каналів збуту продукції, засобів реклами, ціноутворення.

Представляються відомості про діяльність підприємства щодо **просування виробленої продукції** на ринки збуту (наприклад, безкоштовні зразки тощо), використання торговельних знаків, організації продажу продукції (транспортного обслуговування покупців, механізму розрахунків за придбану продукцію), експортної діяльності підприємства з визначенням існуючих і запланованих контрактів та грошових надходжень.

Описується **стратегія маркетингу**, що полягає в приведенні можливостей підприємства у відповідність із ситуацією на ринку. Відповідно до цього докладно характеризуються наступні положення: стратегія проникнення на ринок, стратегія розвитку підприємства, канали розподілу продукції, комунікації.

Також приводиться схеми каналів розподілу на зразок нижченаведених: виробник – споживач;

виробник – роздрібний торговець – споживач;

виробник – оптовий торговець – роздрібний торговець – споживач;

виробник – оптовий торговець – дрібно-оптовий торговець – роздрібний торговець – споживач.

Подаються пропозиції щодо **каналів збуту** і розширення кола споживачів товарів (послуг), засобів реклами, ціноутворення, обґрунтування потреби в таких товарах (послугах) та їх конкурентоспроможність.

Здійснюється аналіз основних факторів, що впливають на маркетингове середовище.

Представляється програма продаж (надання) продукції (послуг) по кварталах та роках. Дані надаються у вигляді опису та таблиці 2:

Таблиця 2

Програма продажів

№ з/п	Види продукції (робіт, послуг)	Дані по роках					
		1			№		
		Обсяг у натуральному виразі	Ціна	Обсяг у грошовому виразі	Обсяг у натуральному виразі	Ціна	Обсяг у грошовому виразі
1							
№							
	Усього						

У цьому розділі визначається також цінова політика підприємства, яка має забезпечити підприємству збереження позицій на ринку або проникнення на нього при ефективних показниках діяльності.

6.7. План виробничої діяльності підприємства

Наводяться відомості щодо виробничого процесу на підприємстві, відповідності діючих технологій сучасним вимогам, машини та обладнання з зазначенням кількості і терміну роботи.

Подаються схеми виробничих потоків (за наявності). Виробнича програма підприємства розраховується на основі наявних його виробничих потужностей, а також визначеного обсягу продукції, який спроможний "поглинути" відповідний сегмент ринку (таблиця 3).

Таблиця 3

Виробнича програма підприємства

Обсяг випуску продукції, у натуральних одиницях.	Рік				
	0	1	2	...	№
Продукція-1					
...					
Продукція-і					
Інша					
Реалізація					

Виходячи з потреб ринку в обсягах продукції, визначаються необхідні виробничі потужності та їх приріст (таблиця 4).

Таблиця 4

Потреба в основних виробничих фондах

№ з/п	Основні фонди, тис. гривень.	Рік						
		0	1			2	...	№
		Діючі, тис. гривень	Загальна потреба, тис. гривень	Приріст основних фондів, тис. гривень				
1	Будівлі, споруди виробничого призначення							
2	Робочі машини та устаткування							
3	Транспортні засоби							
4	Інші							
5	Разом							

Розрахунок потреби в матеріальних ресурсах та виробничих запасах здійснюється виходячи із обсягу виробництва продукції та послуг, а також нормативів потреби в матеріальних ресурсах на одиницю продукції та послуг, що склалася в базовому періоді (таблиця 5).

Таблиця 5

Розрахунок потреби в ресурсах на виробничу програму

№ з/п	Найменування ресурсів	Рік						
		0				1	...	№
		кількість у натуральних одиницях	ціна одиниці ресурсів, тис. гривень	Вартість, тис. гривень	вартість перехідного запасу, тис. гривень			
1	Сировина та матеріали							
2	Покупні та комплектуючі вироби							
3	Паливо							
4	Енергія							
5	Разом							

Потреба в матеріальних ресурсах здійснюється методом прямого обрахунку в натуральному і вартісному виразі по видах ресурсів з урахуванням індексу цін. Також надаються детальні відомості щодо прогнозованої потреби в кадрах. Окремо вказується потреба в іноземних спеціалістах. Чисельність працюючих розраховується, як загальна кількість персоналу основної діяльності (працюючі основного виробництва), так і неосновної діяльності (працюючі, що обслуговують основне виробництво) (табл. 6).

Таблиця 6

Розрахунок потреби в персоналі та заробітній платі

№ з/п	Найменування категорій	Рік						
		0				1	...	№
		потреба, чоловік	середня заробітна плата, гривень	витрати на заробітну плату, гривень	нарахування на заробітну плату, гривень			
1	Робітники основного виробництва							
2	Робітники допоміжного виробництва							
3	Спеціалісти і службовці							
4	Разом							

Кошторис витрат на випуск продукції являє собою розрахунок витрат по калькуляційних статтях окремо по видах продукції, робіт, послуг (на кінцевий продукт). Калькуляція витрат може здійснюватися укрупнено виходячи із прийнятих на підприємстві норм витрат на одиницю виробленої продукції, або шляхом прямої калькуляції розрахунків виходячи з норм ресурсів (таблиця 7).

Таблиця 7

Прогноз фінансових результатів

	1 місяць	2 місяць	3 місяць	4 місяць	5 місяць	6 місяць	7 місяць	8 місяць	9 місяць	10 місяць	11 місяць	12 місяць	Разом за рік
Виручка за місяць													
Інші доходи													
Разом доходи													
Поточні витрати:													
1. Матеріальні витрати													
2. Витрати на персонал													
3. Витрати на збут													
4. Адміністративні витрати													
5. Господарські витрати													
6. Фінансові витрати													
Разом поточні витрати													
Одноразові витрати													
Прибуток (чистий грошовий потік)													
Прибуток нарастаючим підсумком													

На етапі розроблення виробничої програми розраховується потреба в первісних інвестиціях з урахуванням виробничої програми проекту в цілому, визначаються напрямки, по яким потрібні вкладення коштів і величина потреби в додаткових інвестиціях (таблиця 8).

Таблиця 8

Потреба в додаткових інвестиціях

№ з/п	Категорія інвестицій	Рік						Потреба у додаткових інвестиціях, тис. гривень	Загальна потреба в інвестиціях, тис. гривень
		0	1		...		№		
			приріст, тис. гривень	усього, тис. гривень					
1.	Основний капітал								
1.1	будівлі, споруди виробничого призначення								
1.2	робочі машини та устаткування								
1.3	транспортні засоби								
2.	Оборотний капітал								
2.1	запаси								
2.2	заробітна плата з нарахуваннями								
2.3	інші поточні витрати								
3.	Разом потреба в інвестиціях								

У таблицях за нульовий рік приймається рік початку вкладення інвестицій. У другій графі таблиці 10 представляються фактичні дані по зроблених інвестиціях, що відображено в балансі останнього звітного року.

Підсумки за весь період здійснення проекту в таблицях з 5 по 9 визначаються як сума підсумків відповідних граф по роках.

Величина потреби в загальних інвестиціях визначається по кожному необхідному напрямку з розподілом по роках здійснення проекту.

6.8. Організаційний план

У цьому розділі наводиться інформація щодо виробничо-технологічної структури підприємства, управління окремими інвестиційними проектами, функції ключових підрозділів, організація координації і взаємодії служб і підрозділів підприємства, оцінка відповідності організаційної структури управління цілям і стратегії розвитку підприємства, забезпеченості підприємства робочою силою, структури кадрів, кваліфікації робітників.

Визначається перелік заходів щодо реалізації інвестиційного бізнес-плану, з визначенням виконавців та термінів виконання.

6.9. План охорони навколишнього середовища

Наводиться інформація про стан навколишнього середовища, існуючі проблеми, першочерговість їх вирішення, джерела фінансування проведення

природоохоронних заходів з визначенням термінів виконання.

Вказується на відповідність бізнес-плану вимогам законодавчих актів та інших нормативних документів щодо допустимого негативного впливу на оточуюче середовище. При перевищенні допустимих норм такого впливу визначаються шляхи його зменшення.

6.10. Фінансовий план та програма інвестицій

Наводиться обґрунтування інвестиційних вкладень у підприємство та джерела їх отримання (залучення кредитів, акціонерний чи пайовий капітал тощо), прогнозні показники балансу підприємства, прогноз прибутку та збитку (на три роки).

Вихідні дані для розрахунку фінансового плану формуються на основі таких розділів:

- 6.4. Дослідження та аналіз ринків збуту продукції (послуг);
- 6.5. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги;
- 6.6. План маркетингової діяльності;
- 6.7. План виробничої діяльності підприємства.

На основі зазначених розділів у фінансовому плані здійснюється прогнозування фінансових результатів (таблиця 8).

Виручка від реалізації продукції визначається на основі прогнозних обсягів продажів по роках і прогнозних цінах на одиницю продукції.

Оцінка приросту виробництва продукції повинна виходити з аналізу перспектив розвитку галузі й ретроспективних тенденцій розвитку підприємства. Оцінка щорічного росту цін на продукцію підприємства ґрунтується на макроекономічних і галузевих дослідженнях, а також на даних про ріст цін у макроекономічних та галузевих дослідженнях, а також на даних про ріст цін за минулі роки (для прогнозних розрахунків використовуються дані Держкомстату).

Шляхом зіставлення розрахованої на проект потреби в додаткових інвестиціях і джерел фінансування (покриття) цієї потреби визначається розмір необхідних додаткових фінансових ресурсів (таблиця 10).

Як джерела фінансування розглядаються:

- акціонерний капітал - якщо передбачається збільшення акціонерного капіталу протягом періоду реалізації проекту інвестиційного розвитку підприємства (№ років);
- залучений капітал – якщо передбачається використання довгострокових кредитів і позик, короткострокових кредитів і позик (за винятком коштів державної фінансової підтримки);
- інші джерела фінансування.

Таблиця 9

Потреба в додаткових інвестиціях і формування джерел фінансування

№ з/п	Потреба в додаткових інвестиціях, тис. гривень	Рік			Усього	№ з/п	Джерела фінансування, тис. гривень.	Рік			Усього
		1	...	№				1	...	№	
1.	Основний капітал					1.	Акціонерний капітал				
1.1	будинки, споруди виробничого призначення					2.	Залучений капітал				
						2.1	довгострокові кредити				
						2.2	довгострокові позики				
1.2	робочі машини та обладнання					2.3	короткострокові кредити				
						2.4	короткострокові позики				
1.3	транспортні засоби					3.	Інші джерела фінансування				
1.4	інші										
2.	Оборотний капітал										
2.1	запаси										
2.2	заробітна плата з нарахуваннями										
2.3	інші поточні витрати										
3.	Разом потреба в додаткових інвестиціях					4.	Разом джерела фінансування				

На основі отриманих результатів формується таблиця 10. Коефіцієнти аналізуються з метою встановлення відповідності їхнім нормативним значенням. Дана таблиця використовується з метою контролю за змінами показників за період, що відповідає строку реалізації бізнес-плану.

Таблиця 10

Зведена таблиця фінансових показників

№ з/п	Коефіцієнт	0	рік 1	рік 2	рік 3	Нормативне значення показника
1.	Коефіцієнти ліквідності					
1.1	коефіцієнт поточної ліквідності: сума оборотних активів, витрати майбутній періодів / поточні зобов'язання					1,5
1.2	коефіцієнт абсолютної ліквідності: сума грошових коштів, поточні фінансові інвестиції / поточні зобов'язання					0,2 - 0,35
1.3	коефіцієнт покриття: оборотні активи / позиковий капітал					> 1
2.	Коефіцієнти фінансової стійкості					
2.1	коефіцієнт концентрації власного капіталу: власний капітал / баланс					> 0,5

2.2	коефіцієнт фінансової залежності: баланс / сума власного капіталу, забезпечення наступних виплат і платежів, доходи майбутніх періодів					= 2
2.3	коефіцієнт маневреності власного капіталу: власний капітал мінус необоротні активи / власний капітал					> 0,1
2.4	коефіцієнт концентрації позикового капіталу: позиковий капітал / баланс					< 0,5
2.5	коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів: довгострокові пасиви / сума довгострокових пасивів плюс власний капітал					зростання показника в динаміці - негативна тенденція
2.6	коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів: позикові кошти / власний капітал					збільшення показника - зниження фінансової стійкості
3.	Коефіцієнти ділової активності					
3.1	коефіцієнт загальної оборотності капіталу: виручка від реалізації (робіт, послуг) / баланс					зростання показника - сприятлива тенденція
3.2	коефіцієнт оборотності готової продукції: виручка від реалізації (робіт, послуг) / середня за період величина готової продукції					зростання показника - сприятлива тенденція
3.3	коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості: виручка від реалізації продукції / середньорічна вартість чистої дебіторської заборгованості					зменшення показника - сприятлива тенденція
3.4	середній строк обороту дебіторської заборгованості: тривалість періоду / на коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості					зменшення показника - сприятлива тенденція
3.5	коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості: собівартість реалізованої продукції / середньорічна вартість кредиторської заборгованості					зниження показника - сприятлива тенденція
3.6	середній строк обороту кредиторської заборгованості: тривалість періоду / коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості					зниження показника - сприятлива тенденція
3.7	коефіцієнт оборотності власних коштів: виручка від реалізації продукції / середньорічна вартість власних засобів					зростання показника - сприятлива тенденція
4.	Коефіцієнти прибутковості					
4.1	чиста норма прибутку: прибуток після сплати податків / чистий обсяг продаж					зростання показника - сприятлива тенденція
4.2	загальний доход на активи: прибуток після сплати податків / підсумок балансу по активах					зростання показника - сприятлива тенденція

6.11. Аналіз потенційних ризиків

Аналіз потенційних ризиків дозволяє прийняти рішення щодо реалізації бізнес-плану підприємства з урахуванням багатьох факторів: політичних, соціальних, технологічних, економічних, ринкових. При прийнятті рішення про доцільність бізнес-плану всі ці фактори необхідно врахувати у формі передбачуваного ризику.

Для запобігання ризикам необхідно їх ідентифікувати, оцінити, вибрати

методи та інструменти, які дозволять запобігти їх появі, або ж їх контролювати.

Основними факторами ризику, які зустрічаються найчастіше і можуть впливати на кінцеві результати бізнес-плану є:

Ризики, що відносяться до загальної соціально-економічної ситуації:

- політична нестабільність;
- існуюча та майбутня правова база для інвестицій;
- перспективи економічного розвитку в цілому;
- фінансова нестабільність (можливі зміни в оподаткуванні, інфляція тощо);

– неконвертованість національної валюти. Виробничі ризики:

- підвищення поточних витрат;
- зрив графіка поставок сировини, матеріалів, технологічного устаткування, паливно-енергетичних ресурсів;

– нові вимоги по екології;

– нестача трудових ресурсів;

– зміна умов транспортування. Ринкові ризики:

- зміна попиту на продукцію;
- втрата позицій на ринку;
- зміна якісних ознак продукції;
- поява конкуруючої продукції;
- несвоєчасність виходу на ринок.

Після проведення аналізу ризиків та їх виявлення потрібно розробити конкретні заходи, які дозволять або зовсім позбутись, або значно зменшити негативний вплив кожного фактору ризику на кінцеві наслідки впровадження проекту розвитку підприємства.

Даний розділ повинен містити в собі аналіз ступеню всіх можливих для проекту ризиків. У цьому аналізі слід пояснити, чому цей ризик є важливим для проекту, показати ступінь можливого підвищення цього ризику та міри, за допомогою яких вдасться його зменшити. Приклад у таблиці 11.

Таблиця 11

Аналіз та оцінка ризиків

№ з/п	Ризик	Оцінка	Рішення
1	Стрибок курсу валюти	Високий	Запасний постачальник, менш залежний від коливання курсу валют. Зробити великий обсяг закупівель.
2	Підвищення оренди приміщення	Високий	Укладення довгострокового договору оренди з можливістю подальшого викупу.
3	Зниження попиту на послуги	Високий	Залучення клієнтів акціями, знижками, бонусними програмами, удосконалення послуг та підлаштування до бажань клієнта.

4	Поява конкурентів	Середній	Проводити рекламні PR-компанії, підвищувати лояльність клієнтів, аналіз рекламної активності конкурентів та збільшення рекламного бюджету своєї компанії.
5	В закупівлі товар поганої якості	Середній	У договорах з постачальниками, прописувати можливість повернення, мати запасних постачальників.

6.12. Соціально-економічні наслідки реалізації бізнес-плану

Розраховуються результативні показники реалізації бізнес-плану (збільшення обсягів реалізації продукції, кількість збережених або новостворених робочих місць, покращання умов роботи працюючих, впровадження інновацій тощо).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналіз і розробка інвестиційних проектів: Навчальний посібник/ І.І. Цигилик, С.О. Кропельницька та ін. – К.: ЦНЛ, 2005. – 160 с.
2. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. – К.: МП “ИТЕМ ЛТД”, 1995. – 447 с.
3. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз. К.: КНЕУ, 2000. – 322 с.
4. Данілов О.Д., Івашина Г.М., Чумаченко О.Г. Інвестування: Навчальний посібник. – К.: Вид-во “Комп’ютертехніка”, 2001. – 364 с.
5. Доунс Дж., Гурман Дж. Финансово-инвестиционный словарь. – М.: ИНФРА-М, 1997. – ХХІІ, 586 с.
6. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. – Львів: Вид-во “Центр Європи”, 1997. – 576 с.
7. Книш М.І., Перекатов Б.А. Стратегічне планування інвестиційної діяльності. Навчальний посібник. – Спб.: “Бізнес-Преса”, 1998.
8. Ковалёв В.В. Методы оценки инвестиционных проектов. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 248 с.
9. Мазур И.И., Шапирко В.Д., Ольдерогге Н.Г. Управление проектами. Учебное пособие/ Под общ. ред. И.И. Мазура. – 2-е изд. – М.: Омега – Л, 2004. – 664 с.
10. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 376 с.
11. Москвін С.О. Проектний аналіз. – К.: Лібра, 1998. – 337 с.
12. Пересада А.А. та ін. Інвестування: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, 2001. – 251 с.
13. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. – К.: Лібра, 1998. – 392с.
14. Рогач О.І. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій. Підручник для студентів економічних спеціальностей. – К.: Либідь, 2005. – 718 с.
15. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент. – К.: МАУП, 1999. – 184с.
16. Федоренко В.Г. Инвестознaвство: Підручник, 2-ге вид., переобл. – К.: МАУП, 2002. – 408 с.
17. Ходаківська В.П. Ринок фінансових послуг. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2002.
18. Череп А.В. Инвестознaвство: Підручник. – К.: Кондор, 2006. – 398 с.
19. Шевчук В.П., Рогожин П.С. Основи інвестиційної діяльності. – К.:

Гене́за, 1997. – 384 с.

20. Щукін Б.М. Інвестування: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2004, - 216 с.
21. Верховна Рада: база даних по законодавству України [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
22. Кабінет міністрів України [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
23. Офіційний бюлетень поточного законодавства України [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.gdo.gov.ua>.
24. Українське законодавство та правові інформаційні ресурси [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.liga.net>.
25. Податкове законодавство [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.sta.gov.ua>.
26. Інформація про зовнішньоекономічне та митне законодавство України [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.r-e-d.info>.
27. База нормативних актів України [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.nau.ldev.ua>.
28. Міністерство фінансів України [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
29. Український фінансовий портал [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.fmance.com.ua>.
30. Міжнародний центр перспективних досліджень [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.icps.gov.ua>.
31. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.vv.nbu.gov.ua>.
32. Електронна науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка НТУУ «КПІ» [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.library.ntu-krp.kiev.ua>.
33. Економічна бібліотека [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.economics.com.ua>.
34. Економіка, соціологія, менеджмент: освітній портал [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.ecsocman.edu.ru>.
35. Бібліотека економічної та ділової літератури [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.ek-lit.agava.ru/books.htm#feco>.
36. Менеджмент, методологія та практика: освітній портал [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua>.
37. Економічні науки: освітній портал [Електроний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://www.aup.ru>.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

Кафедра «Економіка підприємства»

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «**Інвестування**»

Студента (ки) _ курсу _____ групи
напряму підготовки
спеціальності 073 Менеджмент
«Управління фінансово-економічною
безпекою»

Керівник _____

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS __

Члени комісії

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)